

גליון מס' 163
פרשת וישלח
י"ח כסלו תשפ"א

לע"נ מורנו ורבנו הרב חיים אבישלום כהן זצוק"ל

ברכת חיים

וישלח יעקב מלאכים אל עשו אחיו

אחרי שלבן ויעקב כרתו ברית, מה עשה לבן? שיגר שליחים לעשיו ארצה שעיר לאמה, לא שמעת מה עשה לי אחיך יעקב? בא אצלי ערום ויחף נטלתיו והכנסתיו לתוך ביתי ונתתי לו שתי בנותי, ונתגדל אצלי עד שנעשה עשיר גדול, אלף אלפים צאן יש לו, עבדים ושפחות גמלים וחמורים כיון שראה שעושרו בידו, המתין לי לשעה שהלכתי לגזוז את צאני ונטל את בנותי כשביות וברח, עכשיו הנה הוא בנחל יבוק. אם רצונך צא אליו ותמצאנו שם ועשה לו כטוב בעיניך.

כיון ששמע עשיו כך נעורה שנאתו וחמתו בערה בו, הלך וקיבץ את כל בני שעיר הגיבורים, ארבע מאות איש שולפי חרב והלך לקראת יעקב להרגו.

"ויעקב הלך לדרכו ויפגועו בו מלאכי אלקים" כיון שבא להכנס לארץ ישראל, אמר הקדוש ברוך הוא למלאכי ארץ ישראל, צאו לקראתו והחליפו מלאכי חוצה לארץ, יצאו לקראתו, ראו בני יעקב ונתיראו שלא היו רגילים לראות מלאכים בבית לבן, וסבורים שבאים עליהם למלחמה אמר להם יעקב "מחנה אלקים זה" - משלנו הם.

ויקרא שם המקום ההוא מחנים, כיון שראה שני מחנות כסבור שרק מסמנים לו שאף הוא יחלוק את נשיו ובניו לשני מחנות ולא כך רמזו לו, אלא שעתידין ישראל ליחלק לשניים וליישב את שתי גדות הירדן כל ישראל ממערב ושבת ראובן ושבת גד וחצי שבת המשנה ממזרח (ספר אבותינו).

זמני הדלקת נרות: פרשת וישלח

כניסת השבת

16:16

צאת השבת

17:16

ר"ת 17:49

"ויירא יעקב מאוד"

ממורינו ורבינו הרב חיים אבישלום הכהן זצ"ל

מדוע התיירא יעקב אבינו?

מבאר האברבנאל: אם אדם אינו מעריך ממון, אין הוא נקרא נדיב, ואם אינו מפחד או אינו מודע לצרה, אין הוא נקרא בוטח בה' כשהוא שליו ורגוע.

הנה יעקב אבינו היה חזק מאוד, כמו שידוע ממעשיו בעת שגלל את האבן מעל פי הבאר, וכך אנו יודעים שהשבטים היו גיבורים אדירים, כן ראינו את שמעון ולוי, כשהיו בני שנים עשרה הרגו את כל עיר שכם, והם היו מהחלשים שבשבטים כמו שכותב רש"י (בראשית מז, ב) אצל יוסף שלקח חמישה מאחיו והעמידן לפני פרעה, ולקח את החלשים ובהם שמעון ולוי. וידועים אנו היטב את גבורתו האדירה של יהודה ואף יוסף היה גיבור חיל עצום כמו יהודה כמובא במדרשים (בראשית רבה צג, ו) ויוכיח סופו על תחילתו, שידועה מיתתו של עשו הרשע, שהרגו חושים בן דן, ובמכה אחת ערף את ראשו. וכן אנו מוצאים שכשהשבטים נכנסו למצרי לאחר שנמצא הגביע באמחתת בנימין כתוב "וישובו העירה" (בראשית מז, יג), ורש"י מעיר במקום מדוע נכתב על מצרים 'העירה' שהוא ביטוי למקום קטן, הלא היא הייתה עיר המלכות של מעצמה אדירה, ומסביר רש"י שכל הכרך הגדול הזה היה בעיניהם כעיר קטנה שהם יכולים לחסל בקלות רבה.

נמצא שבני יעקב היו גיבורי חיל מאוד מאוד, ולכן באמת יעקב אבינו לא חשש כלל מעשו והגיבורים שלו. ומדוע אם כן כתוב "ויירא יעקב מאוד"? אלא שרצה לבטוח בה' יתברך לבדו, ולא לסמוך על כוחותיו וכוחות בניו. ולכן הכניס עצמו לתחושה טבעית של חשש ופחד, כדי שיוכל לבטוח בה' באמת ולהישען עליו. והיינו שעורר עצמו להכיר שלא לגיבורים המלחמה, כדי שלא יסמוך על עצמו. וזהו כוונת חכמים במדרש: "כך היא דרכם של חסידים שלמרות שיש להם הבטחה אינם חדלים מלהיות יראים. והיינו מפני שעיקר מעלתו של האדם הוא בהיותו ירא אלוקים, ונשען ובוטח בו יתברך, ולכן יעקב אבינו, הגם שבחיזונו נראה שאין לו ממה לחשוש, עורר בעצמו יראה ומוצקה מהאיום של עשו, וכל זאת כדי להתעורר בביטחון בה'.

וזהו שאמר יעקב - "ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך" והיינו שקודם לכן התעורר להיות ירא, ואז פנה בתפלה - "הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבוא והכני אם על בנים" ואז מיד התעורר לבטוח בה', ואומר זאת בדרך של תפלה - "ואתה אמרת היטב איטיב עמך".

בסוף פגישתם של יעקב ועשיו הציע עשיו להמשיך בדרכם יחד, אבל יעקב לא רצה להתחבר עמו ואמר לו בחכמה, אדוני יודע שיש לי ילדים רכים וצאן ובקר והם לא יכולים ללכת מהר, לכן עדיך שאתה תתקדם ואני אלך לאט עד שאגיע לשעיר, ויעקב לא התכוון באמת להגיע למקומו של עשיו אלא אמר כך כדי שעשיו יעזוב אותו לנפשו, אך לעתיד לבוא יעקב באמת יגיע למקומו וינצח אותו כנאמר על זמן ביאת המשיח: "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו".

מסופר על הרב מופנוביץ' זצ"ל בעת ששהה פעם בניו יורק למען גיוס כספים למען הישיבה, ברכבת התחתית התנכלו לו מספר צעירים בני בליעל. שקל בדעתו איך להינצל מאינם זה, ואז עלה רעיון במוחו: הוא הוציא פתק מכיסו ופנה אליהם לעזרה במציאת כתובת הרשומה בו. הללו כמובן נענו מיד לרעיון והציעו לו שירד עמם בתחנה הקרובה והם כבר יובילוהו אל המקום. משנפתחו דלתות הרכבת כיבד אותם הרב לרדת ראשונה. בינתיים הוא עצמו התעכב קמעה בהכנות לירידה, ובתוך כך נסגרו הדלתות האוטומטיות בפניו, וכך ניצל. כשסיפר הרב מקרה זה לקרובו, רבי אבא גרוסברד, גילה לו כי עצה זו למד מיעקב אבינו. עשיו הציע ליעקב "נסעה ונלכה ואלכה לנגדך" ויעקב השיבו "עבור נא אדוני לפני עבדך". הוא כיבד את עשיו ללכת ראשונה והוסיף "ואני אתנהלה לאיטי לרגל המלאכה אשר לפני...", אך לא התכוון להגיע לשם כלל.

דורון יעקב לעשיו

אע"פ שהבטיח הקדוש ברוך הוא ליעקב אבינו "והנה אנכי עמך ושמרתיו" היה יעקב דואג ממה ששטם אותו עשו, אמר: שמא עברתי על נדרי ואחרתי את חובי ושמא יגרום החטא.

כיון שקרב אצל עשו, ביקש לחפור ולרגל אחר דעתו של עשיו אם עדין שומר שנאתו או שמא כבר שבעה חמתו מעליו מה עשה יעקב? כיון שבאו אצלו שני מחנות של מלאכים נטל מאלו ומאלו ושלח אותם לארץ שעיר לעשיו ולהודיעו שהוא בא.

ויצו אותם לאמר "כה תאמרן לאבותי לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי" רמז לו: מה לבן שהוא אב הרמאים נתתו בחיקי, [גברתי עליו] לאותו האיש [עשיו] על אחת כמה וכמה! ולמה? "עם לבן גרתי ואחר עד עתה" שעדיין לא נולד שטנו של אותו האיש, אבל עכשיו נולד שטנו של אותו האיש "ויהי לי שור" אין לי לירא ממך שהרי נולד יוסף שנקרא שור, [בכור שורו הדר לו] "וחמור" זה משיח בן דוד [שעתיד לשפוט את עשיו בהר שעיר "צאן" אלו זכותו של השבטים ישראל ואתן צאן מרעיתו] וכן "עבד ושפחה" אלו ישראל שנא' הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם כעיני שפחה אל יד גברתה כי עינינו אל ה' אלקינו".

מיד הלכו וקדמו לעשיו ועשיו עצמו בשתי ראשי גייסות. פגעה בו כת ראשונה שהיו בה ארבע כתות, נפלו עליו הכהו ושברוהו, אמר להם: הניחוני, שאני בן בנו של אברהם! לא השגיחו בו, אמר להם: הניחוני שאני בנו של יצחק שנעקד על גבי המזבח, לא השגיחו בו, אמר להם: הניחוני שאני אחיו של יעקב שבא מפדן ארם, התחיל מבקש מהם ולומר: יעקב אחי בא לכלל עשרים שנה [שלא ראיתו] ואני מבקש לראותו, כיון שהזכיר להם יעקב הניחוהו, אמרו לו: אתה הוא אחיו של יעקב אוהבנו? הרי אנו מניחין לך לכבודו ולאהבתו, שאל לנו בשלומנו. כשפרש מהם. פגעה בו כת שניה ועשו בו כיוצ"ב וכן השלישית וכן הרביעית. ומנין? שכן עשיו אומר ליעקב "מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי".

חזרו המלאכים אל יעקב ואמרו לו: "באנו אל אחיך אל עשו" מה אתה סבור בו אחיך? עשיו הוא! עדין עומד בשנאתו, אתה סבור שבארץ שעיר הוא יושב? וכבר על אם הדרך הוא והולך לקראתך, וארבע מאות איש ראשי גיסות עמו!

כיון שהשיבו שליחותם נתעלמו המלאכים מעיניו של יעקב שהיו כועסים עליו שהחניף לרשע. באותה שעה נתיירא יעקב מאוד ונעשה גופו רפה

כשעווה אמר: זה לי עשרים שנה שלא התעסקתי בכבוד אבא ולא ישבתי בארץ ישראל. מתיירא אני שמא יעמדו לו לעשיו שתי זכויות הללו של כיבוד אב ואם וזכות ארץ ישראל לפגוע בי רעה.

וביותר היה יעקב דואג שהיה סבור שמת אביו יצחק אמר: אלולי שנפטר אבא לא היה עשיו רודפני לא כך אמר (בראשית כז) "יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי" ועכשיו שבא להכותני וארבע מאות איש עמו משמע שכבר מת אבא ועל דבר זה היה מיצר ביותר.

למה היה אבינו יעקב דומה באותה שעה? אמר רבי שמואל בר נחמן: משל לאררי ליסטים [ראש השודדים] שהיה ישן בפרשת דרכים, עבר שם אדם אחד וראהו ישן כאן במקום סכנה, עמד! נעור הלסטים והתחילו לקפחו ולקח כל מה שבידו, אמר אותו האיש אוי לי שנעור לסטים זה עלי לקפחני! אמר לו הלסטים ישן הייתי ואתה עוררתני.

ואף יעקב כך, אמר הקדוש ברוך הוא: יעקב לדרכו היה הולך והמלאכים משמרים אותו והוא הולך ומשגר שליחים להחניף לרשע לפיכך הוא גרם לעצמו.

והוא מה סבר ומה ראה להחניף לעשיו? אמר אחניף לו לרשע מפני דרכי שלום שמחניפים להם לרשעים בעולם הזה.

יעקב הכין עצמו

התקין יעקב עצמו לשלושה דברים, לתפלה לדורון ומלחמה: למלחמה כיצד? נטל את האנשים שהיו עמו והלבישם לבנים מבחוץ, וזינם בכלי מלחמה מבפנים וחלקם לשני מחנות. אמר: אם יכה עשיו מחנה אחד ישייר השניה להצלה.

לתפלה כיצד? עמד יעקב והתפלל לפני המקום אמר לפניו: רבון כל העולמים לא כך אמרת לי: ושוב אל ארץ אבותיך... ואהיה עמך, ועכשיו הרי עשיו אחי בא להורגנו, מתיירא אני שמא נתמעטו זכויותי בשביל כל החסדים והאמת שעשית עמי, שמא התקלקלתי בחטא ויגרום לי להמסר בידו, רבון כל העולמים! כשם שהצלנתי מידי לבן הצילני נא מעשיו זה שבא להכותני אם על בנים, עשה למען כבוד שמך שתתקיים בי ההבטחה שהבטחתני: "היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר אשר לא יספר מרוב", אמר הקדוש ברוך הוא אתה קראת אותי, חיך שאני מצילך שנאמר (תהלים פט) "הוא יקראני אבי אתה אלי וצור ישועתי אף אני בכור אתנהו עליון למלאכי ארץ".

לדורון כיצד? אמר יעקב, השוחד מעור עיני פקחים כ"ש עיני רשעים, מיד "ויקח מן הבא בידו מנחה לעשיו אחי" מהו מן הבא בידו? אלו אבנים טובות ומרגליות שאדם צובר בידו, ד"א מין נץ שגר לו שהוא יודע ציד שהמלאכים והשרים מוליכין אותו בידם והוא עף וצד את העופות. ובא ונותנם על ידיהם, והוא חשוב מאוד בעיני השרים ולפי שהיה עשיו איש שדה שלח לו אותו הניץ.

"עזים מאתים ותישיש עשרים רחלים מאתים ואילים עשרים" הזכרים כדי צורך הנקבות, "גמלים מניקות ובניהם שלוישים פרות ארבעים ופרים עשרה אתנות עשרים ועירים עשרה" אמר רבי לוי: אם הייתי מחזר בכל אהלי קדר [מדורי הישמעאלים] אין אתה מוצא גמלים מייניקת ובניהם שלשים - בוא וראה עשרו של יעקב.

"יתן ביד עבדיו עדר לבדו" למה לא הכניסו לו בערבוביה? כדי שעשיו יתמה על דורון שלו [שהיו מטכסין כצבא] "ויאמר אל עבדיו עברו לפני ורווח תשימו בין עדר ובין עדר" - ולמה לא הכניסו לו כאחת? כדי להשביע עינו של אותו רשע, סבור לגמור והוא אומר קבל! סבור לגמור והוא אומר: קבל! ורווח תשימו בין עדר ובין עדר, אמר יעקב לפני הקדוש ברוך הוא, ריבוננו של עולם! אם יהיו צרות באות על בני לא תביא אותם זו אחר זו אלא הרוח להם מצרותיהם, אף על פי ששלח יעקב את המנחה לא היתה דעתו מתיישבת והיה שרוי בצער ובכעס שהיה צריך לכל זה, כל אותו הלילה היה נעור במחנה, מתפלל ומצעק לבוראו (ספר אבותיו).

מה גלית לו, יש לי להשיב לפניו ולומר נביאיך גוזרין גזרות ואין אתה מבטל גזרתן ואני הייתי יכול לבטל גזרתן!?

"לא אשלחך כי אם ברכתני" - אמר לו הודה לי על הברכות שברכני אבי שעשיו מערער עליהן! אמר לו מה שמך? אמר לו יעקב, אמר לו לא יעקב יאמר עוד שמך לא יאמר עוד שהברכות באו לך בעקבה ורמיה "כי אם ישראל", כי אם בשררה וגלוי פנים וסופך שהקדוש ברוך הוא נגלה עליך בבית א-ל ומחליף שמך ושם הוא מברכך ואני אהיה שם ואודה לך עליהן וזהו שנאמר (הושע יב) "וישראל מלאך ויכל ברכה ויתחנן לו בית א-ל-ל ימצאנו ושם ידבר עמנו" המלאך נתחנן שימתין לו שידבר עמו בבית א-ל ולא רצה יעקב ועל כרחו הודה לו עליהן שנא' ויברך אותו שם אמר לו אשריך ילוד אשה שנכנסת בפלטרין של מעלה ונצלת, יהי רצון שיהיו בניך צדיקים כמותך.

ועוד אמר לו: שלחני, אמר לו איני משלחך עד שתאמר לי מה שמך, אמר לו למה זה תשאל לשמי אם תקראני לא אענך ומצרתך לא אצילך, אין הכח והיכולת בלתי לה' לבדו שלח יעקב את המלאך.

קרא יעקב שם המקום פניאל לומר ראיתי באש העליון ונצלת.

וזרח לו השמש כאשר עבר את פניאל והוא צולע על ירכו לפי שנתאבק עם המלאך והיה צולע על ירכו מה עשה הקדוש ברוך הוא? הזריח לו את השמש לרפאותו אותן שעות שמהרה השמש לשקוע בשבילו בבית א-ל עמדה והזריחה בשבילו כאן.

ולפיכך אסרה התורה לבני ישראל לאכול את גיד הנשה שעל כף הירך לומר לך: מה שרו של עשיו ביקש לעקר את יעקב מן העולם, ולא יכול לו אלא לצערו בנקיעת הירך, כך ישראל אף על פי שבני עשיו משתעבדין בהם ומצטערין אותם מובטחים הם שלא יוכלו לכלותם, ויעמוד שמם וזרעם לעולם ומה יעקב זרחה לו השמש צדקה ונתרפא ונושע אף ישראל כן יזרח לנו אורו של משיח וירפאנו מצערינו ויגאלנו במהרה אמן.

משהקריב עשיו לקראתו ביקש יעקב לברוח בדרך אחרת שלא יפגשו עשיו, אותו הלילה נטל את נשיו ואת בניו והעבירן במעבר יבוק. הוא את דינה ביתו בתיבה ונעל בפניה. אמר: הרשע הזה עינו רמה, שמא יפגע בנו ויתלה עינו בה, ויקח אותה ממני.

אותו הלילה פגע בו סמאל שרו של עשיו ונתנה לו רשות לעכבו שלא יוכל לברוח בשביל שיראה יעקב קיום הבטחתו של הקדוש ברוך הוא שלא יזיקהו עשיו, ועוד להודיע לבאי עולם שאפי' שר של אומות לא עמד בפני יעקב.

כיון שבא יעקב לעבור את הנחל מה עשה? נכנס לאמצע הנהר ועשה עצמו כגשר היה נוטל מצד זה ומניח בצד זה, העביר את כל בניו ביתו ושוב העביר את חפציו ומטלטליו, כיון שהעבירן נזכר לו ששכח פכים קטנים וחזר להביאן.

הצדיקים שמדקדקים בגזל על פחות משהו פרוטה ממונן חביב עליהם ומדקדקים עליו. מה עשה? חזר ועבר את הנהר לבדו להחזיר את הפכין, כיון שנשא יעקב יחידי בלילה פגע בו ס"מ.

ויש אומרים כיון שבא לעבור, בא ס"מ ונדמה לו כראש לסטים, לזה צאן ולזה צאן לזה גמלים ולזה גמלים אמר לו המלאך: העבר את שלי ואני אעביר את שלך!

העביר המלאך את צאנו של יעקב כהרף עין, והיה אבינו יעקב מעביר צאנו של המלאך וחזר ומוצא אחרות. מעביר - ומוצא אחרות, מה עשה יעקב אבינו?

אמר רבי פנחס נטל סודר וכרכו על צווארו (דף א"ס) אמר לו: מכשף מכשף אין חרשים מצליחים בלילה! אמר רבי הונא באותה שעה אמר המלאך: אני מודיע לזה עם מי הוא נושא ונותן! מה עשה נתן אצבע על הצור והתחילה תוססת אש, אמר לו יעקב: באש אתה מיראני? אני כולי מאש! שנאמר (עובדיה א') והיה בית יעקב אש מיד נאחו בו ונאבקו זה מזה מגנו של זה כנגד מגנו של זה ואין אחד יכול לנגח חברו אלא כל אחד מתאמץ להכריע חברו לארץ. כל הלילה היו מתגוששים עד שעלה אבק מרגלותם עד כסא הכבוד. "וירא כי לא יכל לו" אמר רבי חנינא רבי יצחק אמר לו הקדוש ברוך הוא למלאך שרו של עשיו: מה אתה עומד [כנגדו] הוא בא אליך וחמשה קמיעין [כיות] בידו זכותו, וזכות יצחק, וזכות רבקה, וזכות זקנו אברהם, וזכות זקנתו שרה, מצד עצמך אם אתה יכול לעמוד אפילו כנגד זכותו, מיד וירא כי לא יכול לו.

והיה המלאך תמה בעצמו היאך נצחו יעקב ושלח ידו ואחו בארכובתו של יעקב לידע אם יש לו (קפצים) כבני אדם או אין לו, כמלאכים [שאין להם ברוך] שנאמר (יחזקאל א') ורגליהם רגל ישרה. כיון שנגע בה, נקעה כף ירכו והפך להיות צולע.

כיון שעלה עמוד השחר אמרו לו המלאך: שלחני שעלה השחר, אמר לו: גנב אתה או לסטים אתה שאתה מתיירא מן השחר? אמר לו: מלאך אני והגיע זמן קלוסי לומר שירה, אמר לו יעקב: יקלסו חבריך! אמר לו: איני יכול, למחר אני בא לקלס, יאמרו לי חברי: כשם שלא קלסת אתמול, כך היום אין אתה מקלס, לא הניחו, מה עשה המלאך? התחיל לשורר ולזמר מן הארץ, שמעו העליונים את המלאך מזמר מן הארץ, אמרו "מכנף הארץ זמרות שמענו צבי לצדיק" (ישעיה כד) בשביל כבודו של יעקב הצדיק אנו מניחין לו לומר שירה מן הארץ.

אמר לו יעקב "גמר מלאכתך וטל שכרך" - "לא אשלחך כי אם תברכני" אמר לו: אותן המלאכים שבאו אצל אברהם, לא פרושו ממנו אלא בברכה, אמר לו: אותן נשלחו על מנת כן. אבל אני לא נשלחתי לך, אמר לו גמור וטול, לא אשלחך. רב לוי בשם רבי שמואל בר נחמן אמר: אמרו לו: מלאכי השרת על ידי שגילו מסטורין של הקדוש ברוך הוא נדחו ממחיצתן 138 שנה, ואם אשמע לך אדחה ממחיצתי, אמר לו - לא אשלחך כי אם תברכני. אמר רבי הונא, לסוף אמר אני מברכו ואם יאמר לי הקדוש ברוך הוא מפני

**בית כנסת המרכזי
"בית יוסף"
גבעתיים**

בימים אלו בבית הכנסת המרכזי "בית יוסף" גבעתיים

נערכים לקראת מבצע חנוכה

בחלוקת מעל 400 ערכות מיוחדות להדלקת נרות

החלוקה לכל תושבי "גבעתיים" לזיכוי הרבים ולעילוי נשמתו הטהורה של רבינו הרב חיים אבישלוף הכהן בן פרחיה זצ"ל [החלפ]

המעוניין לתרום ולהשתתף:

יפנה להרב שלמה בצרי שליט"א 055-6771015

או בווצאפ 054-4843340

כנס אחדות של כל גבאי ורבני בתי הכנסיות בגבעתיים

סיום מסכת "נדה" ע"י ר' אליהו קצב הי"ו יחד עם האברך היקר הרב משה אלקיים שליט"א

שיעור משניות לילדים עם הרב יהושע רחמני שליט"א מידי יום שלישי וחמישי | 16:30

שיעור עם הרב נפתלי עובדיה שליט"א
יום שני | 17:00

שיעור עם הרב שלמה בצרי שליט"א
ימי חמישי ומוצ"ש | 20:00

שיעור עם הרב מרדכי בצרי שליט"א
יום ראשון | 19:00

יעמדו על הברכה

התורמים

שמות

לרפואה שלימה:
אידיט דובה
בת אלקה רות הי"ו

לעילוי נשמת רבינו:
הרב חיים אבישלום
בן בלנקא צוק"ל
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת:
האישה הצנועה מרת
פנינה בת בלנקא ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת:
הרבנית
צפורה בת טובה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת:
ויולט טוינה בת תפחה ודוד ז"ל
נפטרה י"ח אלול תש"פ
שלמה טוינה בן דבורה ודוד ז"ל
נפטר ט"ו אלול תש"פ
ת.נ.צ.ב.ה

להנצחות ולהקדשות

במיל:
b5448622@gmail.com
:sms-b
054-4843340